

News Flash

2. srpna 2022

**Kontroly zaměstnávání
ukrajinských občanů**

Kontroly zaměstnávání ukrajinských občanů

V souvislosti s válkou na Ukrajině byl díky institutu tzv. dočasné ochrany umožněn volný vstup ukrajinských uprchlíků na český trh práce. Dosud jej využilo kolem 90 tisíc uprchlíků. Státní úřad inspekce práce (SÚIP), který spadá pod Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), v návaznosti na to rozšířil své dříve avizované okruhy kontrolovaných oblastí a **zahájil kontroly splnění zákonných podmínek pro práci těchto osob**. Kontrol již bylo zahájeno přes 300 (skončeno zatím bylo méně než 100, zbylé stále probíhají) a v jejich rámci byly zkontrolovány pracovní podmínky více než 5 tisíc držitelů dočasné ochrany. Dle sdělení ministra práce a sociálních věcí budou kontroly v průběhu roku 2022 i nadále pokračovat.

Jaké jsou nejčastější zjištěné problémy? Na co si zaměstnavatelé mají dát při zaměstnání ukrajinských uprchlíků především pozor?

Nesplnění informační povinnosti

Nejčastějším zjištěním prohřeškem je nesplnění informační povinnosti vůči Úřadu práce:

- Každý zaměstnavatel **zaměstnávající cizince** (včetně ukrajinského uprchlíka-držitele dočasné ochrany) musí **nejpozději v den nástupu do práce** tohoto zaměstnance informovat o jeho nástupu příslušnou pobočku Úřadu práce (dle místa výkonu práce).
- O jakýchkoli **změnách** ohlašovaných údajů či o **ukončení** pracovního poměru je pak třeba Úřad práce informovat **do 10 dnů** od okamžiku, kdy rozhodná okolnost nastane.

Uchovávání kopií dokladů

Další podstatnou část zjištěných prohřešků představovalo nesplnění povinnosti **uchovávat v místě pracoviště kopie dokladů prokazující existenci pracovního vztahu**, tj. pracovní smlouvu či dohodu o pracovní činnosti / o provedení práce:

- Tato zákonná povinnost zaměstnavatelů platí již od roku 2012 a od roku 2015 je postihnutelná jako přestupek, a to pokutou až 500 000 Kč.
- Jedná se o povinnost zaměstnavatele, kterou tento nemůže přenést na zaměstnance. Je možné se samozřejmě se zaměstnanci dohodnout, že každý bude mít na pracovišti kopii své smlouvy – odpovědný za nesplnění této povinnosti je však vždy pouze zaměstnavatel.

- Zákon podrobněji neupravuje, jakým způsobem má zaměstnavatel plnění této povinnosti realizovat. Je tedy zcela na zaměstnavateli, jak po technické a organizační stránce splnění povinnosti zajistí (tj. zejména zda v listinné či elektronické podobě, zda u určité osoby či např. na sdíleném zabezpečeném úložišti atp.).
- Pracovištěm se rozumí místo, kde zaměstnanec vykonává práci. Je třeba jej vždy posuzovat dle charakteru vykonávané činnosti (např. jiné bude u řidičů z povolání a jiné u prodavačů, servisních techniků či pracovníků ve výrobě).
- Plnění povinnosti mít v místě pracoviště kopie dokladů prokazujících existenci pracovního vztahu se **nevyžaduje**, splnil-li zaměstnavatel povinnost oznámit okresní správě sociálního zabezpečení den nástupu zaměstnance do zaměstnání, které mu založilo účast na nemocenském pojištění podle zákona o nemocenském pojištění (a tedy až od okamžiku splnění této povinnosti). Kontrolní orgán je oprávněn si u správy sociálního zabezpečení získat příslušnou informaci.

Nelegální práce

Poměrně u velké části kontrolovaných subjektů bylo rovněž zjištěno **umožnění výkonu nelegální práce**:

- Zde bohužel MPSV ve svém vyjádření neupřesňuje, o jakou z forem výkonu nelegální práce se jednalo.

- Výkonem nelegální práce se obecně rozumí zejména následující případy:
 - i. závislá práce vykonávaná fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah,
 - ii. práce vykonávaná cizincem v rozporu s vydaným povolením k zaměstnání (ať již kteréhokoli druhu) či bez tohoto povolení, nebo
 - iii. práce vykonávaná cizincem bez platného oprávnění k pobytu na území České republiky.
- Domníváme se, že o nelegální práci by se mohlo jednat u ukrajinských občanů, kteří nesplnili podmínky udělení dočasné ochrany. Případně u uprchlíků, s nimiž byl navázán jiný než pracovněprávní vztah, ačkoli jsou naplněny znaky závislé práce.

Zastřené zprostředkování zaměstnání

Poslední větší skupinu zjištěných nedostatků pak představovalo **zastřené zprostředkování zaměstnání** držitelům dočasné ochrany z Ukrajiny, kdy zřejmě byly naplněny znaky zprostředkování zaměstnání, avšak bez příslušné licence agentury práce či bez potřebné dokumentace, typicky zastřené přes smlouvu o dílo či smlouvu o poskytování služeb:

- Zastřené zprostředkování zaměstnání je spolu s tzv. švarcsystémem evergreenem kontrol SUIP, kdy jsou často zjištěna pochybení a hrozící pokuty jsou opravdu značné (až do 10 milionů Kč). Je tedy třeba vztah správně právně i fakticky nastavit.

Naopak dobrou zprávou z kontrol je, že ani v jednom případě **nebylo zjištěno porušení zásady rovného zacházení**, tj. srovnatelných mzdových a pracovních podmínek zaměstnanců pracujících na obdobných pracovních pozicích. Zdá se tedy, že zaměstnanci z Ukrajiny nejsou odměňováni hůře a nemají horší pracovní podmínky (např. delší pracovní dobu, kratší dobu odpočinku atp.) než čeští zaměstnanci na srovnatelných pozicích.

Rádi vám budeme v otázkách zaměstnávání uprchlíků z Ukrajiny nápomocni. Máte-li nějaké dotazy, neváhejte se na nás obrátit.

Upozornění

Veďte prosím na vědomí, že současné vydání newsletteru bylo připraveno pro obecnou orientaci v dané problematice a nenahrazuje vlastní odborné poradenství poskytnuté ve vztahu ke konkrétní situaci. Z důvodu průběžných změn v legislativní oblasti mohou být některé informace po zveřejnění v newsletteru předmětem dalšího vývoje a změn. Za tyto změny nenese společnost Accace odpovědnost a nezodpovídá tedy ani za možné vzniklé škody a možná rizika vyvolaná změnou stávající legislativy.

Chcete dostávat náš newsletter pravidelně?

**Přihlaste se
k odběru novinek!**

Kontakt

Andrea Drhová

Senior Associate

E-mail: andrea.drhova@accace.com

Tel: +420 222 753 480

O Accace

Společnost Accace byla založena v roce 2006 v Bratislavě a hned o rok později vznikla kancelář v Praze, následována pobočkami v Brně a Ostravě. Od té doby jsme si na českém trhu vybudovali pozici významného poskytovatele poradenských a BPO služeb. Zaměstnáváme téměř 270 profesionálů a staráme se o více než 500 klientů různých velikostí, od lokálních podniků až po velké mezinárodní korporace. V rámci skupiny Accace máme již přes 600 odborníků, kteří poskytují komplexní služby více než 2 000 zákazníkům.

O Accace Circle

Celosvětově působí Accace pod značkou Accace Circle, což je obchodní uskupení profesionálních poradců a poskytovatelů BPO služeb. Spojuje nás zápal pro věc a důraz na špičkovou kvalitu poskytovaných služeb. Globální zastoupení máme téměř ve 40 zemích a sdružujeme přes 2 000 profesionálů. Naše klientela čítá více než 10 000 zákazníků z různých oborů, převážně středně velkých firem a mezinárodních společností z žebříčku Fortune 500. Měsíčně zpracováváme zhruba 170 000 výplatních pásek.

Pro více informací prosím navštivte www.accace.cz a www.circle.accace.com.

